

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΤΖΙΝΑΣ ΜΟΣΧΟΛΙΟΥ*

Γκόρντον Μπράουν: Χτύπημα στον λαϊκισμό

«Π είτε στους εθνικιστές ότι δεν είναι δική τους η σημαία, δικός τους ο πολιτισμός, δική τους η χώρα και δικοί τους οι δρόμοι... Πείτε τους τι έχουμε κάνει μαζί. Πείτε τους ότι δεν πολεμόσαμε και κερδίσαμε έναν πόλεμο ενάντια στον φασισμό μαζί. Πείτε τους ότι δεν υπάρχει ούτε ένα νεκροταφείο πεσόντων στην Ευρώπη που να μην είναι θαμμένοι δίπλα δίπλα Σκωτσέζοι, Αγγλοί, Ουαλλοί και Ιρλανδοί στρατιώτες... Πείτε τους ότι μαζί κτίσαμε την ειρήνη, μαζί φτιάχαμε το Εθνικό Σύστημα Υγείας, μαζί οικοδομήσαμε ένα κοινωνικό κράτος. Και τα κάναμε όλα αυτά ενωμένοι, χωρίς να θυσιάσουμε την ταυτότητα, την κουλτούρα και την παράδοσή μας ως Σκωτσέζοι».

«Ως πρωθυπουργός ήταν χάλια, αλλά αυτή ήταν μια πολύ καλή ομιλία», σχολίασε Σκωτσέζος πολίτης όταν ένας δημοσιογράφος ζήτησε τη γνώμη του για την παρέμβαση του πρώην πρωθυπουργού Γκόρντον Μπράουν σχετικά με το δημοψήφισμα για την απόσχιση της Σκωτίας από το Ηνωμένο Βασίλειο. Παρέμβαση με μια ιστορικού βάρους ομιλία, που έβαλε τον Σκωτσέζο πολιτικό ξανά στα πρωτοσέλιδα όλου του κόσμου κι έκανε σχολιαστές να αναρωτιούνται μήπως ο άνθρωπος που έκανε πίσω στη μάχη για τη διαδοχή των Εργατικών για χάρη του Μπλερ, το 1994, είναι ένας αδικημένος Ιστοριας.

Αυτός ο έξυπνος μα διόλου γοντευτικός γιος παπά από το Φάιφ, που πολεμήθηκε και μέσα στο ίδιο του το κόμμα, στάθηκε δίπλα στον Αλιστερ Ντάρλινγκ, έναν από τους μεγάλους εσωκομματικούς του εχθρούς, και με το βαρύ ύφος του, μίλησε απλά και λαϊκά για έναν πατριωτισμό που είναι βαθύτερος του εθνικισμού. Εξαπέλυσε ισοπεδωτική επίθεση στο Εθνικό Κόμμα της Σκωτίας, με θητικά και συναισθηματικά επιχειρήματα, ενώ οι περισσότερες αναλύσεις αλλά και το μεγαλύτερο βάρος της καμπάνιας «Καλύτερα μαζί» βασίζονταν σε «ορθολογικά» επιχειρήματα για την οικονομία, ως αντίβαρο στην αντιεφιλεύθερη ρητορική του Σάλμοντ.

Η ξαφνική εκτίμηση στον Μπράουν είναι ενδιαφέρουσα, αν σκεφτεί κανείς ότι η συνθέστερη κριτική προς τον πρώην πρω-



στη σχέση Αγγλίας και Σκωτίας, μοιάζει σαν ένα ακόμη σύμπτωμα της φθοράς μιας Ευρώπης στην οποία έχουν ανοδική πορεία κόμματα και κινήματα που εκφράζουν εθνικιστική πόλωση, απομονωτισμό και αυτονόμηση και καταγγέλλουν τη δυσαρμονία μεταξύ των πολιτικών ελίτ και των λαών.

Είτε μιλάμε λοιπόν γι' αυτούς που θέλουν να αυτονομηθούν από το κράτος που ανήκουν είτε γι' αυτούς που αμφισβητούν τη συνύπαρξη με άλλα κράτη σε έναν περιφερειακό οργανισμό, ο κοινός παρονομαστής είναι η κρίση αντιπροσώπευσης και ότι το έθνος-κράτος αρχίζει να γίνεται και πάλι ελκυστικό. Και για τα κράτη που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η ύπαρξη της μοιάζει να υπογραμμίζει το πρόβλημα καθώς τα κονδύλια που μας κρατούσαν αγαπημένους δεν ρέουν όπως παλιά και το όραμα αντικαταστάθηκε με την οικονομία και τη γραφειοκρατία.

Στη χώρα μας συνέβη ακριβώς αυτό, μιας και εξ αφορμής μιας δεινής κρίσης π θέση μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, κυρίως, π σημασία αυτής, αμφισβητείται είτε με τη βολική άρνηση του ότι θα ζούμε υπό την επιτήρησή της, είτε με τη συχνή επίκληση της εθνικής κυριαρχίας από σχεδόν ολόκληρο το πολιτικό φάσμα που πολτοποιήθηκε σε υπερπατριωτικά ξεσπάσματα. Η ιδεολογία και η πολιτική έγιναν πασέ, οι εταίροι λέγονται δανειστές, η Ένωση έπαψε πια να «εξαγοράζει» τη λαϊκή συναίνεση.

Ο αντιπαθής Μπράουν όμως θα μπορούσε ίσως να δώσει ένα μάθημα σε όσους θεωρούν ότι «έιναι (μόνο) η οικονομία, πλιθιε». Βγήκε μπροστά στον λαό που τον καταψήφισε, στάθηκε δίπλα σε προσωπικούς αντιπάλους του και είπε «καλύτερα μαζί», όχι όμως με τα επιχειρήματα που απευθύνονταν στην τσέπη των μικροαστών, αλλά με τα επιχειρήματα που μίλησαν στις καρδιές τους, απευθυνόμενος σ' αυτό που ο ίδιος αποκάλεσε «σιωπηλή πλειοψηφία». Η οποία ακόμη και όταν ψηφίζει με την τσέπη, έχει ανάγκη να πιστέψει σε κάτι και να αρθρώνει επιχειρήματα που είναι πέρα και πάνω από αυτήν.

* Η κ. Τζίνα Μοσχολιού εργάζεται ως δημοσιογράφος στον ραδιοφωνικό σταθμό 9,84.

Το δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία της Σκωτίας μοιάζει σαν ένα ακόμη σύμπτωμα της φθοράς μιας Ευρώπης, στην οποία έχουν ανοδική πορεία κόμματα και κινήματα που εκφράζουν εθνικιστική πόλωση, απομονωτισμό και αυτονόμηση.

Θυσουργό ήταν ότι είναι ένας απαθής αλαζόνας που μιλάει ex cathedra. Ομως στη φοβερή συγκυρία, στον κίνδυνο να σπάσει το Ηνωμένο Βασίλειο, αυτής η μεγάλη δύναμη που η γλώσσα της είναι η lingua franca του 21ου αιώνα, κανένας λαοφίλης Βρετανός, ούτε καν ο Κάμερον με τα δάκρυά του, δεν κατάφερε τέτοιο χτύπημα στον λαϊκισμό.

Το δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία, παρότι συνδέεται με τα βαθύτερα ζητήματα